

Komitet Wykonawczy

STRAŻY KRESOWEJ

w Warszawie, ul. Żowy-Swiat 21

pokój № 11 tel. 127-59.

№ 6236

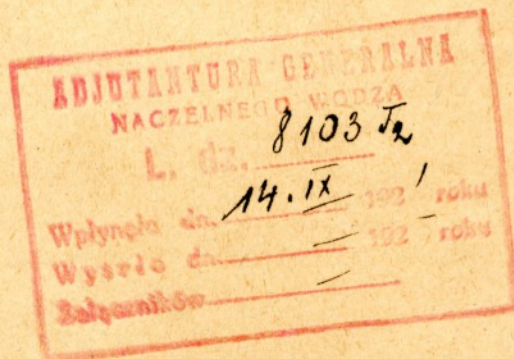
Riv

Kierownictwo
Prac Zagranicznych.

Warszawa, dn. 12 września 1921 r. 8103 Jz

Do Pana Majora Smilabskiego
Belmeder.

Kierownictwo Prac Zagranicznych przysyła przy niniejszym
wyciąg z raportu jednego ze współpracowników na Ukrainie.

KIEROWNIK PRAC ZAGRANICZNYCH:
Kwój

W y c i a g z r a p o r t ó w

W Rosji istniała terrorystyczna komisja, która prowadziła robotę wewnątrz Państwa i której prezesem był ostatniemi czasy Dzierżyński wybrany z inicjatywy moskiewskiego "Sownarchamu".

Dnia 20 lipca był zwołany kongres wszechrosyjskich "Parkonów", którego pierwsze posiedzenie zagaik Lenin, dnia 22 lipca Prezesem tego kongresu został wybrany również t. Lenin. - Powyższemu feratu przez Lenina, została przyjęta jego propozycja, by istniejącą komisję terrorystyczną znieść wewnątrz państwa, a zorganizować nową komisję terrorystyczną dla prac zakordonowych. -

Propozycja jego została jednogłośnie przyjęta, obrano komisję w skład której weszli: Dzierżyński, Nachamkis, Kon, Stieklow, Machnes i Lenin. - Prezes niewiadomy. -

Ma ona na celu zorganizować aparat, któryby miał za zadanie przeprowadzać terror poza granicami bolszewickimi. - Kto ma prowadzić tę robotę, na razie nie wiadomo. - Wiadomo że ma ona za zadanie wymordowania wszystkich polityków w Europie, szkodzących Sowietom, jak również że termin wszczęcia akcji naznaczono na koniec września. Do tego czasu ma być przygotowany grunt. - Funkcjonariusze ci są jeszcze w Moskwie. -

x

x

x

Cała prawobrzeżna Ukraina przedstawia obecnie obóz wojskowy gdyż wszystko co żyje jest na stopie wojennej. -

Ostatniemi dniami w Kijowie jest ogromna ruchawka wojskowa. - Wojska bolszewickie transportują się z lewego na prawy brzeg Dniepru i maszerują na Zachód. - Po ulicach Kijowa ruch wyłącznie wojskowy. Na placu "Krasnaja ploszczad" odbywają się codziennie przegłady czerwonych kamandirów którzy codziennie przybywają pociągami z Charkowa. - Codziennie odbywają się przeglądy młodzieży "Wsieobucz", na których zawsze są obecni Podwojski i Frunze. Czerwoni kamandiny przybywający do Kijowa, są bardzo dobrze ubrani w mundury oliwkowe i nowe buty, karabiny i granaty. Cały Kijów osnuty jest drutami telegraficznymi i telefonicznymi. - Stoi też flotylja zko-

żona z 6-ciu areoplanów.

Na drodze Kijów - Żytomierz odbywa się przemarsz wojska. Na stacjach kolejowych stoją pancerne pociągi. Węzeł pancernych pociągów znajduje w Zmyrynce, skąd często ich zmieniają. Huk Artylerji i kulomiotów słyhać każdy dzień na co bolszewicy mówią że to są walki z handytami.

W Międzyborzu odbywają się manewry w których biorą udział 8 i 17 dywizja kawalerji i dwu dywizjach piechoty.

Dnia 18 b.m. przybył z Jekaterynodazu do Kremieczugu półk kubańskich kozaków, którzy uczą się "dżegikawki".

Jest w Kremieczugu Radio stacja, która przyjmuje telegramy na 200 wiorst. Obecnie wskutek słabości depesz nie oddaje. Mechanik stacji jest Szos, zaś tłumacz francuskiego języka Boja.

Stoi Kremieczugu również Autokolumna, której dowódcą jest Iwanow, były carski oficer/ a obsługa składa się z czerwonych komandirów.

Stojąca w Humamu brygada Galicjan dnia 15 b.m. wyruszywszy z Humama, rozkwaterowała się w rejonie Skużry.

20 września b.r. z Kijowskiej szkoły krasnych komandirów zostało wypuszczonych 2000 kiwsistów Galicjan dla wcielenia ich do brygady Galicyjskiej. Artylerja brygady galicyjskiej pozostała jeszcze w Humamu.

Od 21 sierpnia zauważono w kamienieckim Wojenkomie ogromny ruch, jak również przysłała wiadomość że na całej prawobrzeżnej Ukrainie z powodu manewrów odbywa się przegrupowanie wojsk. Z tego źródła wiadomo również że na polskiej i rumuńskiej granicy obejmą służbę "Krasnyje komandiry".

Dnia 24 b.m. przybyło do Kamieńca 200 kursistów, którzy pomaszerowali w kierunku Mochylowa. Tego samego dnia przybyło do Dunajowice 4 oddziały "krasných komandirów", w każdym po 36 ludzi.

Za Ostrowczańskim lasem Kamienieckiego powiatu stoi bateria złożona z 6-ciu Armat przykryta workami i sianem. Jaki to jest kaliber niewiadomo.

Na drodze Kamieniec - Ustje pełnią służbę dwa pancerne Auta jeden nazywa się "Uglekop", drugi "Grom" których Dowódcą jest marynarz Iwanow /codzień chodzi pijany/.

Rozporządzeniem Kamienieckiego Wojenkomu z dnia 22 bm. "Osobyj Oddział Nr.2 przesunięty z Żargi do Zwańca Nr.3 z Hukowa do Husiatyna.-

Ze źródła Kamienieckiego Wojenkomu wiadomo również, że w najbliższych dniach będzie ogłoszona mobilizacja roczników 1901-1902r.

x x x

Dnia 24 sierpnia 17 dywizja "Czerwonoko kozaczestwa" na rozkaz Frunzego wyruszyła nagle z Międzyborza do Kamieńca Podolskiego. 26 bm. sztab owej Dywizji rozlokował się w Kamieńcu. Sztab I brygady na razie stoi przy Dywizji.- Sztab II brygady umieścił się w Balinie.- Dywizja ta składa się z dwóch brygad. Pierwsza brygada składa się z 97 i 98 pułku, zaś druga z 99 i 100. Przy drugiej brygadzie w Balinie jest pułk piechoty złożony z 500 ludzi "strojowych", i 300 ludzi "niestrojowych" każdy pułk kawaleryjki posiada osobny oddział kulomiotowy.- Kulomioty rozmieszczone są na wozach i szarabanach.- Wszyscy Dowódcy wymienionej Dywizji są nowi /czerwoni dowódcy/-

Wszyscy plutonowi zostali usunięci a zamienieni przez kursistów.

26 bm. Dowódca konnego korpusu Primaków w towarzystwie kilku oficerów Galicjan i Niemców byli na sesji w Kamienieckim Wojenkomie.-

Dowódca drugiej brygady Bóguszenko i jego adjutant Zar w rozmowie z funkcjonariuszami Wojenkomu powiedział że przesuwanie się ich dywizji ma charakter manewrów.-

Z tego samego źródła wiadomo że Sztab 8-ej Dywizji kawalerji stoi obecnie w Uszyny a przedtem był w Jampolu.-

Przy wymarszu z Międzyborza 17 dywizja otrzymała 580 nowych drewnianych pik ze stalowym szpicem na końcu.-

8 dywizja też otrzymała taką samą ilość.- 8-ma dywizja składa się z kacapów i kubańczyków a 17 z rozbitków Petlury, resztek Budenego i Wranglowców.-

Wyciąg z raportu.

Jak wiadomo wszyscy byli u Sowieców rejestrowani od 16 - 50 lat, celem powołania ich do wojska w razie potrzeby. Rejestrację tę przeprowadzały komisariaty dla spraw wojskowych. Każdy rejestrowany otrzymywał odpowiednią kartę rejestracyjną, gdzie jest wskazane do jakiego rodnika należy, jakiej broni itd. Rejestrację powyższą przeprowadzono w listopadzie 1920 r. Obecnie 28 b.m. Komisariaty dla spraw wojskowych ogłosiły, że zarejestrowano od lat 18 - 32 muszą się zgłosić do 1 września b.r. do Komisariatów dla spraw wojskowych celem otrzymania dokumentów wojskowych i odtransportowania ich do Oddziałów wojskowych. Mobilizacja powyższa została ogłoszona na całym terytorjum sowieckim z wyjątkiem pasu od granicy polskiej i rumuńskiej odległości 15 km. gdzie biorą do wojska tylko ochotnicy. Ogłoszona została też mobilizacja koni pierwszej i drugiej kategorii, ale mobilizację tę przeprowadzają w ten sposób, że 17 dywizja prowadzi przymusową wymianę koni u chłopów, dając swoje konie zniszczone, a zabierają lepsze, wobec czego chłopcy kryją się z koniami po lasach.

29 b.m. oddział złożony z 300 kawalerzystów /Kotowskiego/ przybył z Winnicy do Kamieńca i rozkwaterował się w koszarach koło stacji. Sztab Kotowskiego zatrzymał się w Kuryłowcach Murowanych. Besarabski pułk /Barbuca/ został oddany do dyspozycji Kotowskiego.

Rozporządzeniem Kamienieckiego Wojenkomu z dnia 30 b.m. Osobyj Oddział odciągnięty zostaje od granicy polskiej i rumuńskiej na 15 km w tył. Hukowski punkt lokował się w Oryninie i zmienił Nr. porządkowy 3 na 7. Osobyj Oddział ze Zwanca przeniósł się również do Kamieńca, a z Husiatyna do Czemyrowiec. 189 batalion pograniczny z rejonu Zwaniec-Husiatyn będzie odciągnięty w tył, zaś na jego miejsce ma przyjść inny batalion. Jaki - niewiadomo.

Dnia 30 b.m. o godz. 9 rano na czterech autach przybył jakiś cywilny brunet wysoki, w otoczeniu trzech oficerów. Cywilny ten był z oficerami osobno w aucie osobnym krytym, w innych zaś autach osobowych również byli wojskowi po czterech w aucie. Za autami jechała eskorta złożona z 40 kawalerzystów, z pikami, w hełmach rurykowskich.auta te zatrzymały się przez dwie godziny w kamienieckim Wojenkomie, poczem wyjechały w kierunku na Zwaniec. Z miarodajnego źródła wiadomo, że był to Trocki z Fruncem.

27 b.m. do Kamieńca Podolskiego przybyła Komisja kontrolna przez którą zostało całe kamienieckie CzeKa aresztowane, z których 30 b.m. rozstrzelano sześciu czekistów i czekistę Gellera /żyd/. Przy aresztowaniu naczelnika kamienieckiego CzeKa Kubyszyna, ten sam się zastrzelił, żona zaś Kubyszyna z dzieckiem znajduje się w Galicji.

W Kamieńcu po przybyciu nowej czerezwyczajki rozpoczął się terror i aresztowania. Aresztowano wielu posądzonych o sprzyjanie Petlurze.

30 b.m. do Kamieńca Podolskiego przybyło 30 kursistów na koniach uzbrojonych w krótkie karabiny, piki, szable, granaty ręczne. Kursiści noszą hełmy starej rosyjskiej daty "ruryka". Przydzieleni są na razie do Sztabu 17 dywizji.

AGITACJA PRZECIW RUMUNOM.

Wśród wojska szerzy się intensywna agitacja przeciw Rumunji, jakoby tam były nagromadzone wojska polskie i Petlurowskie, przygotowujące się do uderzenia na Sowieców.

W Kamieńcu rozklejone są afisze na których wymalowany jest Dniestr i na prawej jego stronie stoi kobieta skrepowana łańcuchami, a na lewej stronie Dniestru jest druga kobieta z czerwonym sztandarem na którym jest napisano "Wpierod na Bessarabju dla oswobodzenia siostry Bessarabji".

Na mitingach Komisarze mówią, że w Finlandji, Łotwie, Estonji, Litwie i Polsce już powiewają ich czerwone sztandary. Są to rezultaty pracy spokojnej i umiejętnej naszej polityki. Po niedługim czasie będą nasze sztandary powiewać nie tylko tam, gdzie są nasze Poselstwa, ale całe narody je wywieszą.

30 b.m. z Chocima do Kamieńca przybyło czterech jakichś besarabskich delegatów, chłopów w cywilnym ubraniu, których odprawiono do Winnicy. Z prywatnych wiadomości wiadomo, że jest to Delegacja od włóscian, celem proszenia aby Sowiety zwolnili ich od cygańskiej dziczy /Rumunów/.

Dnia 29 b.m. do Kamieńca przybyło komunistyczne wojsko polskie. Wojska te rozmieściły się na taborze "Hoke". Ilość tego wojska i co to są za Polacy - nie wiadomo.

Informacyjny Wydział kamienieckiego CzeKa otrzymał następujące informacje z Polski: W taborach internowanych spokojnie z wyjątkiem petlurowskich. Petlurowcy otrzymali broń niby to do wyczyszczenia, a także dostali umundurowanie. W kierunku Rumunji zauważono transporty wojsk polskich do Rumunji. W rejonie Łucka, Równego i Zdobunowo zauważono przesuwanie się wojsk polskich ku granicy sowieckiej.

WYDZIAŁ INFORMACYJNY

Wyciąg z raportu.

Dnia 1/9 b.m. powracał Trocki na tych samych autach ze Zwańca przez Krzemieniec i nie zatrzymując się podążył płoskirowską szosą. W Kamieńcu kim wojenkomie była wiadomość że Trocki był owacyjnie wtany przez wojska które formalnie nosiły go na rękach.

Dnia 31 b.b. o godzinie 10 rano przybył do Kamieńca pociąg Trockiego w którym przybyli: Sazanow, Podwójski, Rakowski, Piotrowski, Zatoński Władimirow i Manuiliński. Tego samego dnia przybył do Kamieńca też Frunze autem z szosy płoskirowskiej.

31 b.m. z wieczora aż do pierwszego września rano trwało posiedzenie przy zamkniętych drzwiach w gmachu byłego banku włościańskiego, gdzie obecnie mieści się Wojenkom.

O godzinie dwunastej tegoż dnia był zwołany Miting w Puszkynie. Na ten Miting mógł przyjść tylko ten, kto posiadał przepustkę wystawioną przez Kamienieckie Czeka lub Czeka Moskiewskie, które przyjechało do Kamieńca dnia 28 sierpnia i objęło urzędowanie. Na tym mitingu przemawiały wszystkie wymienione osoby. Sprawozdanie z tego mitingu wkrótce będzie nadesłane. Dygnitarze ci do dziś znajdują się w Kamieńcu.

Dnia 1. b.m. Sztaba 17 dywizji a także niektóre oddziały wyruszyły szosą płoskirowską w kierunku północnym.

Tego samego dnia oddział Polaków znajdujący się na futorze "Hoke" wyruszył również na Płoskirów.

Dnia 2 b.m. przybyły do Kamieńca nowe Oddziały, a mianowicie: 1-szy internacjonalny i 11-gi sowiecki pułk piechoty, który tego samego dnia wyruszył na Uście. Pułki te należą do 113 strzeleckiej piechoty dywizji. Sztab tej dywizji znajduje się w Nieginie.

Sztab 7-go pułku kawaleryjskiego mieści się na Boryszkowieckiej Mukszy. Razem z tym pułkiem przybył ~~do Kamieńca kolejną 13 pionierną~~ ~~talion~~ przybył 12 "Mortirny" artyleryjski dywizjon, który rozmieścił się przy Sztacie 7-mego pułku kawaleryjskiego.

Dnia 2 września przybył do Kamieńca kolejną 13 pionerski batalion który przywiózł ze sobą materiał do stawiania mostów na rzekach, oraz dużo łódek blaszanych, drewnianych, beczek, sznurów i t.p.

Na dniach przybywa do Kamieńca 128 dywizja piechoty i 7-my kawaleryjski Oddział wywiadowczy. Wszystkie gimnazja w Kamieńcu są przez te wojska zajęte.

Równocześnie z przybyciem Frunzego do Kamieńca zjawiała się tam stacja Radio. Frunzo kwateruje w wagonie na stacji, a przy nim również w wagonie pracuje stacja Radiotelegraficzna.

Oddziały 113 dywizji rozmieściły się w Kamieńcu: w zamku tureckim, gimnazjum, koszarach Tokkac a, na Mukszy boryszkowieckiej, parowieckiej kitajgorodzkiej i na wsi Biłanowka, Pudłowce, Cybulowka i Hołosków.

2-go b.m. w nocy z kierunku Płoskirowa przez Kamieniec w kierunku Zwańca jechały przez całą noc wojska z mostami, łódkami i innymi materiałami pionierskimi.

W Kamieńcu stoi 2 pancerne pociągi. Pierwszy ma nazwę "Lejtnand Szmidt" /który został rozstrzelany podczas rewolucji w r. 1905. /Drugi pociąg niema napisu. Komendantem pierwszego pociągu jest Chomiakow, drugiego zaś Ławrów.

Za Humanieckim lasem od strony Szatawy rozmieściła się bateria bolszewicka z 14-ma armatami. 8 armat jest 3-diujmówki, a 6-armat 6-cio diu mowych. Na Niwgińskich górach /Towtrach/ jest masa okopanej artylerji, której ilość dokładna jest niewiadomą gdyż w tym kierunku nikogo nie puszczają.

1 b.m. na posiedzeniu Tajnego Qydziału kamienieckiego Czeka postanowiono wysłać do Polski następujące osoby, celem wywołania w Polsce przewrotów: Popow - wysokim brunet wasy golone, twarz okrągła. Lesner, lat 30, wzrost średni, wasy golone, szatyn. Czekałenko, niski, gruby wasy golone, mówi tylko po ukraińsku i słabo po polsku, oraz agent Osobowo Otdiela Nr. 7, którego nazwisko jest nieznane. Dawniej nazywał się on Szwajka i był kilka razy w Polsce: wzrostu średniego, broda obrosnięta, jedna ręka krótka i cienka. Bywał on często w Barszczowie u Ukraińca Bodnara, który to Bodnar jest na spisie Tajnego Wydziału kamienieckiego Czeka. Spis ten należy tylko do tych ludzi, którzy pracują u nas w Polsce na korzyść bolszewików.

Powyżsi ajenci mają wyjechać do Polski najdalej do 10 września po wyjeździe których ma być oficjalnie ogłoszono, że oni są zdrajcami władzy sowieckiej i dlatego puciekali do Polski. Mobilizacja odroczo-
na do 6 b.m.

WYKRYCIE WSZYSTKICH ORGANIZACJI PETLUROWSKICH

I LIKWIDACJA POWSTAN NA PRAWOBRZEEZNEJ U R K R A I N I E

W Kijowie, Winnicy, Kamieńcu Podolskim, Humaniu wykryto wszystkie petlurowskie organizacje powstańcze. Kilka tysięcy aresztów i rozstrzałów, narazie nie można podać spisu. Bardzo dużo działa czy ukraińskich rozstrzelano, dużo ucieka do Rumunji, jednak po drodze zostają przykapywani.

Tajny Wydział Kamienieckiego Czeka otrzymał z Winnicy wiadomość, że na całej Ukrainie jest spokój i powstania są zupełnie zlikwidowane. Ten sam Wydział posiada najściślejsze wiadomości prac polskiego sztybu Generalnego, a także Organizacji antysowieckich popiera-
nych przez Polski Sztab Generalny.

Dnia 2 września b.r. został aresztowany w Kamieńcu ksiądz Szyszko przez moskiewską Czerezwyczajkę. Na pytanie parafian na jakiej podstawie został aresztowany, odpowiadano że będzie wywieziony jako zakładnik.

Na miejskich ogrodach w Kamieńcu rozkazem Wojenkomu kazano ludności najdalej do 6-ciu dni wszystko zebrać gdyż w przeciwnym razie zostanie wszystko zniszczone.

Sztabb besarabskiej dywizji znajduje się obecnie we wsi Bahowicach kamienieckiego powiatu. Przy Sztabie jest 8 aut i 4 motocykle do służby łączności.